

Frisk med Fisk utan Risk? KVA Stockholm 2019

Sill och Hälsa

Ann-Sofie Sandberg

Dept Biology and Biological Engineering, Food and Nutrition Science

Chalmers University of Technology

Varför är sill nyttigt?

- Högvärdiga proteiner
- Omega 3 Fettsyror (EPA, DHA)
- Vitaminer (D, B12)
- Jod
- Mineraler (Se, Fe , Zn)
- Andra bioaktiva ämnen

Sill- en underutnyttjad råvara. Halva fångsten går till djurfoder.

Sill och hälsa – vad vet vi idag ?

- Motverka viktuppgång?
- Metabola sjukdomar?

(Lindkvist et al EJCN 2007, Br J Nutr 2009, Karlström et al AJCN 2011, Zhang et al Br J Nutr 2012, Svelander et al EJM 2015)

- Hjärt- kärlsjukdom
- Åldersdiabetes
- Kognitiva funktioner?

(Öijer et al BMC Medicine 2018)

Våra studier: Sill vs kött och metabola sjukdomar

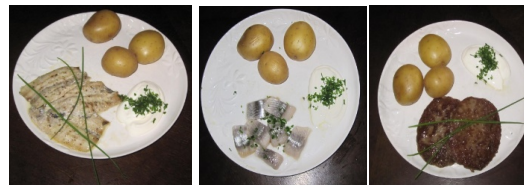
1. Feta individer intervention

2. Överviktiga män:intervention

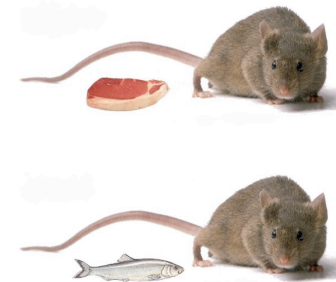
"You look good, for a guy in your shape."

3. Enmåltidsförsök:
överviktiga män

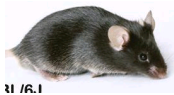
Ann-Sofie Sandberg

3. Råttstudie Sill, sillolja,
vattenlösliga ämnen

4. Musstudie-
molekylära
mekanismer

5. Musstudie -
programmering

11 / 6.1

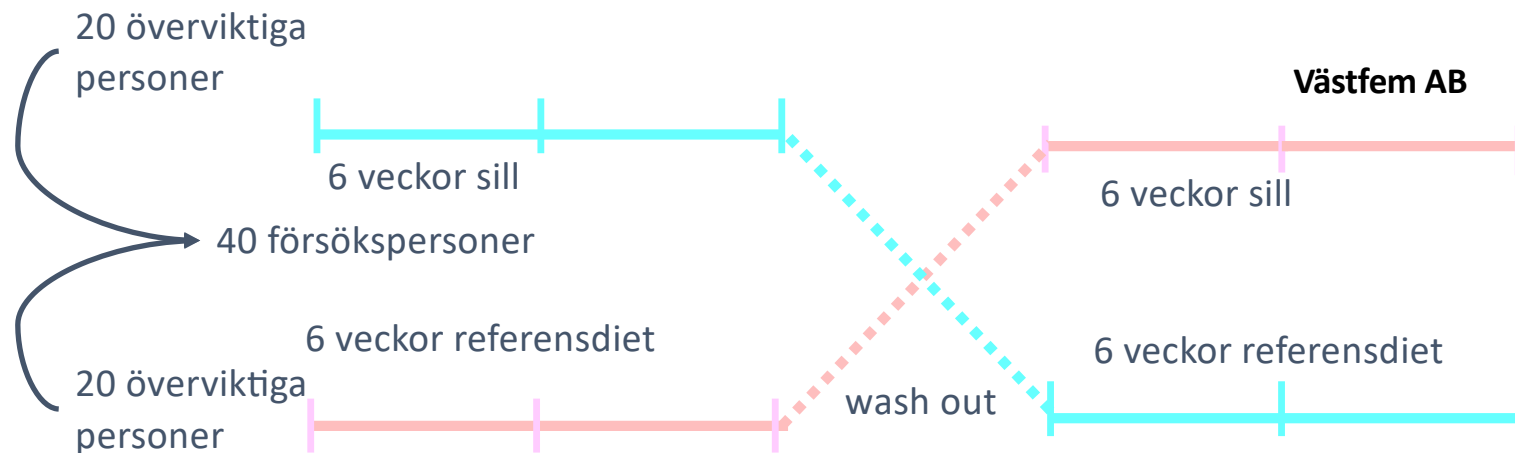
Sill och riskmarkörer för hjärt-kärlsjukdom

interventionstudie i människa

Lunchmåltid (150g sill), fem dagar i veckan. 2,5g n-3/d

Alla övriga ingredienser i måltiden var identiska

Referensmåltiden innehöll kyckling eller fläskfilé

Ann-Sofie Sandberg

Lindqvist et al. Eur J Clin Nutr 2007;
Lindqvist et al. Br J Nutr 2009

Resultat

Intag av sill ökade HDL-”det goda kolesterolet” i två humana intervention studier.

Blodlipiderna TAG minskade i förhållande till baseline.

Lindqvist et al. Eur J Clin Nutr 2007;

Lindqvist et al. Br J Nutr 2009

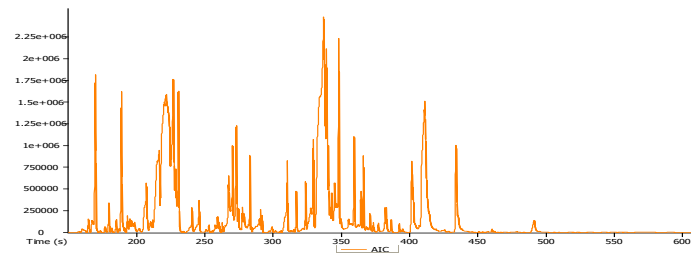
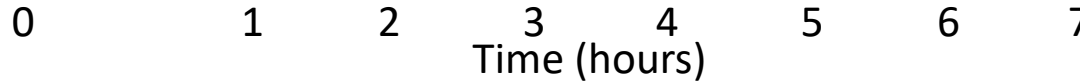
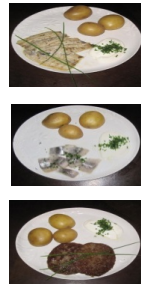
“Don’t tell me to improve my diet. I ate a carrot once and nothing happened!”

Ann-Sofie Sandberg

Enmåltidsförsök: Metabolomik sill *jämfört* med kött

17 Overweight male subjects; consumed 3 meals in a random order

GC-MS metabolomik på 408 blodplasma och matprover: analys av ca 220 ämnen

Våra humanstudier visar:

- *Sill ökar HDL kolesterol och sänker triglyferidhalten i blodet*
- *Omega3 fettsyrorerna EPA och DHA från sill tas upp i tarmen och ökar halten i blodet*
- *Ökad halt EPA och DHA i blodet är associerat med minskad risk för åderförkalkning*
- *Ugnsbakad sill och inlagd sill har samma gynnsamma effekt på blodfetterna, men inlagd sill ger ökat insulinsvar beroende på innehåll av socker*

Lindqvist et al. Eur J Clin Nutr 2007
Lindqvist et al. Br J Nutr 2009
Lindqvist et al. Atherosclerosis 2009
Svelander et al EJM 2015
Ross et al J Nutr 2015

Mekanismer för hälsoeffekt?

Ann-Sofie Sandberg

Sill jämfört med kött gav färre plack i aortan

Cafeteria diet med tillägg av sill resp nötfärs.
Matchade dieter till möss i 16 veckor

sill   nötkött

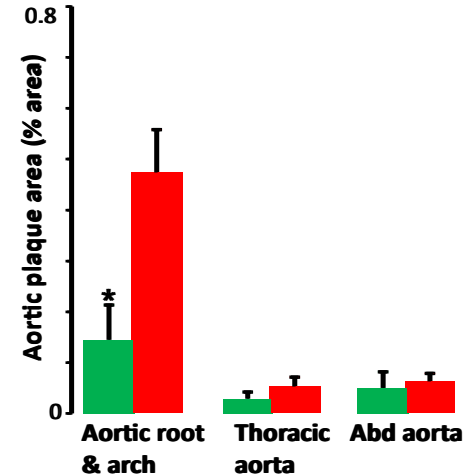
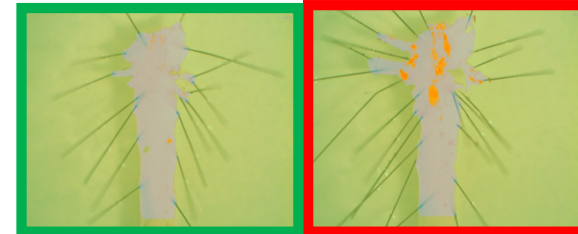

Bättre blodlipidprofil med sill:
Det onda kolesterolet VLDL och LDL
lägre efter sill jämfört med kött

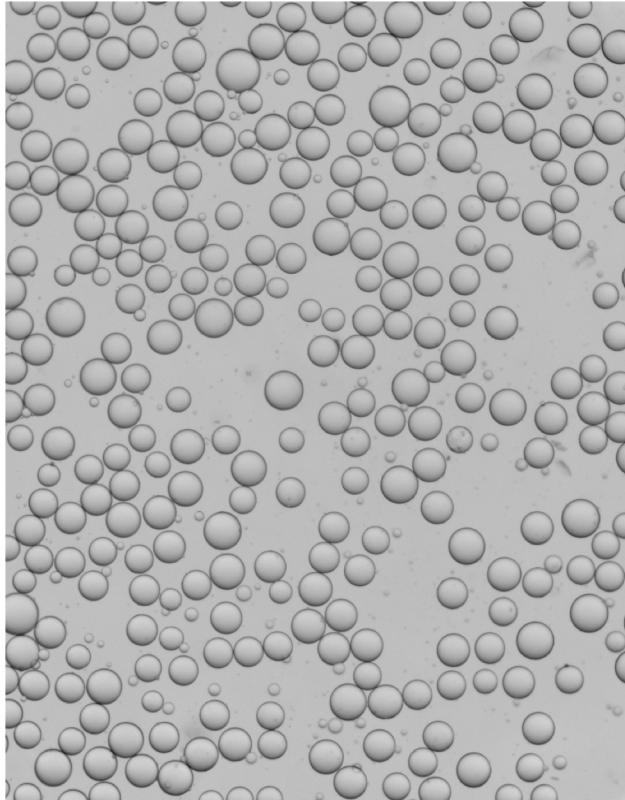

Ldlr^{-/-}
Low-density lipoprotein receptor
knockout mouse

En face histology – plackutveckling efter 16 v

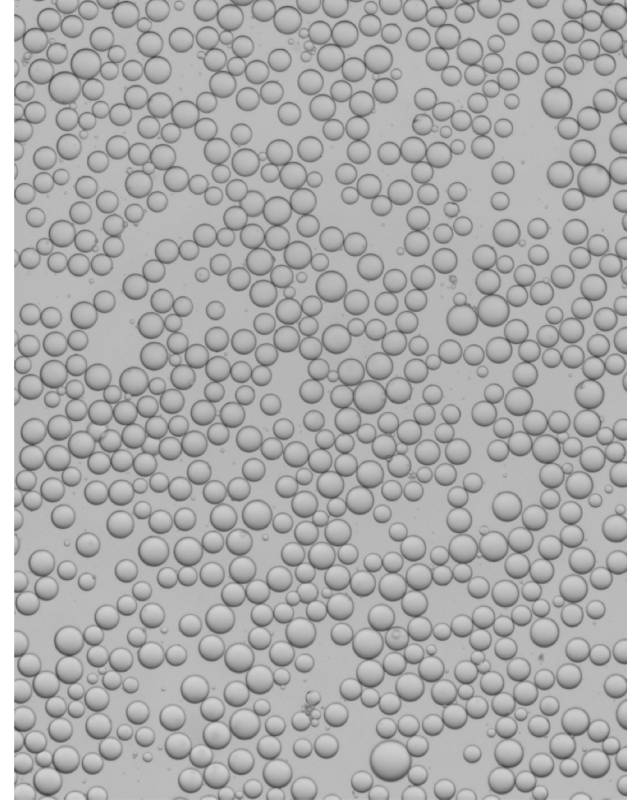

Fettcellsstorleken efter sill mindre i bukens fettväv

**Högfettdiet med kött
sill/sillolja**

Ann-Sofie Sandberg

Högfettdiet med

Lindqvist et al 2009, Gabrielsson et al 2012

Negativ effekt av energität diet kan motverkas genom tillägg av nyttigt livsmedel (sill)

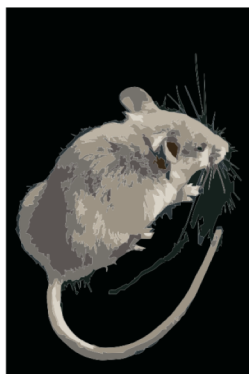
- Sill i kosten minskade ateroskleros
- Mekanistisk förklaring till lägre kolesterol: lägre kolesterolsyntes och ökad gallsaltsyntes i levern
- Förändring i calcium hantering vilket relaterar till minskad plackbildning
- Sill minskade muskelnedbrytning och ökade muskelmassan
- Sill minskade fettcellstorleken.

Sill vs kött under graviditet och vid avvänjning

samarbete m Agneta Holmängsgrupp Sahlgrenska Akademin

Sill vs kött under graviditet

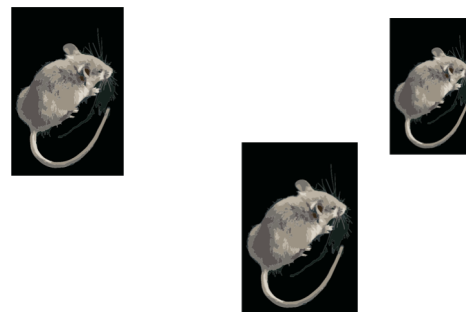
- Minskat kroppsfett hos avkomman

Ann-Sofie Sandberg

Sill vs kött till avkomman

- Ökad insulinkänslighet
- Bättre lipidprofil i blodet
- Ökad mängd brun fettväv

Hussain et al Acta Physiologica 2013, 209:220-234

Vetenskapsrådet

Slutsatser från humanstudier

- Fler interventionsstudier i människa behövs för att se om sill kan bidra till viktning.
- Sill jämfört med kött i hittills gjorda humanstudier visar gynnsamma effekter på lipidprofil i blodet (5 studier)- minskad risk för hjärtkärlsjukdom
- Effekter kopplade till åldersdiabetes är oklara. En studie visar lägre insulinsvar, men något förhöjda blodglukosnivåer (*Karlström et al 2011*). En studie visar antiinflammatorisk effekt och ökad adiponektin i serum (*Zhang et al 2012*).

Chalmers, BIO

Food and Nutrition Science

- Helen Lindkvist
- Andrew Vincent
- Alastair Ross
- Ingrid Undeland
- Britt Gabrielsson
- Cecilia Svelander

Chalmers, BIO

Systems Biology

- Jens Nielsen
- Intawat Nokaew
- Partho Sen

Sahlgrenska Academy

Physiology

Agneta Holmäng
Asha Hussein

Others

Anna Maria Langkilde
Johannes Hulte
Johannes Wickström
Rui Pinto
Johan Olsson
Johan Gottfries

Ann-Sofie Sandberg

Tack!